

що забезпечується за рахунок змін у цілях, змісті та структурі організації навчання.

Виявлено, що науковці розглядали перехід до профільного навчання як форму радикальної диференціації навчання з різних позицій: з психолого-педагогічних – створення оптимальних умов для виявлення задатків, здібностей, розвитку інтересів кожного учня; із соціальних – найбільш повне розкриття можливостей кожного як члена суспільства; з методичних – створення нової дидактичної системи мотивації та організації індивідуалізованого навчання.

ЗАПОЧАТКУВАННЯ СТАНДАРТИЗАЦІЇ ЯК ІНСТРУМЕНТУ ОНОВЛЕННЯ ЗМІСТУ ОСВІТИ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ УКРАЇНИ В 90-х РОКАХ ХХ СТ.

Т. І. Куліш, канд. пед. наук, с. н. с.

З прийняттям у першому десятилітті незалежності України Закону України “Про освіту” (1991 р.), Державної національної програми “Освіта” (“Україна ХХІ століття”) (1993 р.), Закону України “Про загальну середню освіту” (1999 р.) закладено законодавчу базу стандартизації освіти. Основним елементом стандартизації визначено Державний стандарт освіти. У ході дослідження *обґрунтовано* думку про те, що розроблення Державних стандартів початкової освіти, є важливим інструментом оновлення змісту освіти та приведення його у відповідність із потребами особи і суспільства, адже зі зміною суспільства змінюється соціальне замовлення на освіту.

Встановлено, що основними принципами реформування змісту початкової освіти в 90-х ХХ століття стали гуманізація, диференціація та інтеграція. Їх реалізація мала на меті формування творчої особистості як умови і результату повноцінного процесу навчання. Отже, розроблення нового змісту освіти для початкової школи, тобто розроблення Державного стандарту початкової освіти стало одним із пріоритетних завдань для її реформування у досліджуваний період. По-перше, Державний стандарт освіти повинен був зберегти єдність освітнього простору України та відповідність загальноєвропейському освітньому простору, а по-друге, мав би забезпечити контроль за якістю освіти, тобто зробити по-сильним зміст освіти для молодших школярів, унормувати навчальне навантаження учнів і вчителів.

Доведено, що перший Державний стандарт початкової загальної освіти був затверджений постановою Кабінету Міністрів України

від 16 листопада 2000 р. №1717 “Про перехід загальноосвітніх навчальних закладів на новий зміст, структуру і 12-річний термін навчання”. Цей документ передбачав всебічний розвиток та виховання особистості через формування в учнів повноцінних мовленнєвих, читацьких, обчислювальних умінь і навичок, бажання й уміння вчитися. Прийнятий стандарт став підґрунтям для розвантаження змісту початкової освіти, створення умов для утвердження особистісного навчання, орієнтацію на реалізацію компетентнісного підходу до змісту освіти, на формування універсальних компетенцій учнів. Принципово новим для початкової школи стало те, що вперше змістом початкової освіти поряд з функціональною підготовкою за роки початкової освіти передбачено набуття учнями достатнього особистого досвіду культури спілкування і співпраці у різних видах діяльності та самовираження у творчих видах завдань.

Прийняття Державного стандарту початкової освіти викликало необхідність розробки нових типових планів, програм для початкової ланки загальноосвітньої школи, створення нових підручників, методичних посібників для вчителів тощо. Уперше в історії української освіти зміна цілей, структури й змісту освіти відбулися на основі Державного стандарту початкової освіти.

РОЗВИТОК СПЕЦІАЛЬНИХ ШКІЛ ДЛЯ ДІТЕЙ З ОСОБЛИВИМИ ПОТРЕБАМИ НА ЕТАПІ СТАНОВЛЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ НЕЗАЛЕЖНОЇ ДЕРЖАВИ (1991-2000)

С. М. Шевченко, канд. пед. наук, с. н. с.

За роки незалежності в Україні створено правові основи державної національної політики, яка будується на принципах рівності соціальних, культурних прав і свобод усіх громадян, що знайшли відображення в Декларації прав національностей України (1991), Законах України “Про освіту” (1991), “Про основи соціальної захищеності інвалідів в Україні” (2004), “Про загальну середню освіту” (1999), “Про охорону дитинства” (2001), “Конституції України (1996) та ін.

У ході дослідження *схарактеризовано* державну освітню політику щодо дітей з особливими потребами на прикладі функціонування в умовах незалежної України спеціальних шкіл, які діяли у формі шкіл-інтернатів (1991-2000 рр.) I–III-го ступенів для дітей з різними особливими потребами. *Установлено*, що діяльність спеціальних шкіл скерувалася Конституцією України, Законами України “Про освіту”, “Про загальну середню освіту”, “Про дошкільну освіту”, “Про